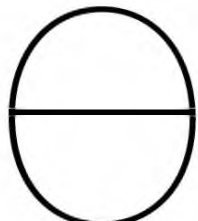

Πήγα - Είδα

ΜΙΑ «ΔΩΔΕΚΑΝΗΣΙΑΚΗ ΣΟΥΙΤΑ» ΣΤΟ ΑΜΒΟΥΡΓΟ

ΤΗ ΖΩΗΣ ΛΙΑΚΑ

α μπορούσε να καταγραφεί ως ένα ακόμη ιστορικό άλμα στην πορεία της η εμφάνισή της την περασμένη Κυριακή στη μεγαλειώδη αίθουσα Elbphilharmonie (Ελμφίλαρμονί). Η Κρατική Ορχήστρα Θεσσαλονίκης είναι η πρώτη ελληνική ορχήστρα η οποία εμφανίστηκε εκεί. Με τη συναυλία αυτή σηματοδοτεί το επόμενο μεγάλο βήμα αφού κέρδισε τη λαμπερή συνέχειά της, έπειτα από την εντυπωσιακή ερμηνεία της στη Χρυσή Αίθουσα της Musikverein στη Βιέννη στις 15 Σεπτεμβρίου 2025.

Βήματα που κερδίζουν ένα ένα τα στοιχεία της εξωστρέφειας, που βρίσκεται στον πυρήνα των επιδιώξεων του καλλιτεχνικού διευθυντή Σίμου Παπάνα. Αυτό προκύπτει και από το πρόγραμμα που επέλεξε για να ερμηνεύσει το σημαντικό σύνολο υπό τη διεύθυνση του Τόμας Σάντερλινγκ.

Η «Δωδεκανησιακή Σουίτα αρ. 1» του Γιάννη Κωνσταντινίδη άνοιξε το πρώτο μέρος του προγράμματος και έκλεισε με το Κοντσέρτο για βιολοντσέλο και ορχήστρα αρ. 1 σε λα ελάσσονα, έργο 33, του Καμίγ Σεν - Σανς (1835-1921) με σολίστ τον εξαιρετικό Jeremias Fiedl. Ήταν ένας τρόπος να φωτιστεί από την πρώτη στιγμή ο πλούτος του ελληνικού πολιτισμού και τα αποφασιστικά βήματα προς την εδραίωσή του στη διεθνή σκηνή. Όπως τόνησε ο Σίμος Παπάνας, «η Ελλάδα διαθέτει έναν ανεκτίμητο θησαυρό σύγχρονης μουσικής που αξίζει να γνωρίσει ο κόσμος. Είμαστε λίγο μακριά γεωγραφικά από τον πυρήνα της Ευρώπης και αυτό μπορούμε να το αντιμετωπίσουμε με δύο τρόπους: να χρονογραφίσουμε και δράσεις εξωστρέφειας όπως η σημερινή συναυλία. Είναι επίσης σημαντικό να κάνουμε γνωστή την αρχαία ελληνική λύρα μέσα από έργα που γράφτηκαν ειδικά γι' αυτό το όργανο. Υστερα από παραγγελία ο σπουδαίος τούρκος συνθέτης Φαζίλ Σάι (1970) έγραψε την "Μπαλάντα της Εφέσου", μας είπε λίγο πριν αρχίσουμε την ανάβαση μαζί με την κυλιόμενη σκάλα προς τον χώρο της συναυλίας.

Ήταν το πρώτο έργο που ακούστηκε μετά το διάλειμμα. Ο διάσημος βιρτουόζος της αρχαίας λύρας δρ Νίκος Ξανθού-

Παρακολουθήσαμε τη συναυλία της Κρατικής Ορχήστρας Θεσσαλονίκης στην πρώτη εμφάνισή ελληνικού μουσικού συνόλου στην Elbphilharmonie της γερμανικής πόλης

Η Κρατική Ορχήστρα Θεσσαλονίκης γοήτευσε το κοινό στην εντυπωσιακή Elbphilharmonie του Αμβούργου

λης εμφανίστηκε στη σκηνή και εξήγησε στο απαιτητικό γερμανόφωνο κοινό την ιδιαιτερότητα του οργάνου που, όπως είπε, «δεν είναι άρπα ούτε κιθάρα, αλλά κάτι γίγιο και ουράνιο μαζί. Που συνδέεται με την ανθρώπινη ψυχολογία και δονεί κάτι μέσα στην καρδιά μας».

Το μεγάλο φινάλε γράφτηκε με τη Συμφωνία αρ. 9 σε μι ύφεση μείζονα, έργο 70, του Ντμίτρι Σοστακόβιτς (1906-1975). Ένα κλείσιμο που έχει μια συμβολική σημασία αφού τη μουσική διεύθυνση υπέγραψε ένας εκ των κορυφαίων μαέστρων της εποχής μας και προσωπικός συνεργάτης του Σοστακόβιτς, ο Τόμας Σάντερλινγκ. Είναι ο μουσικός για τον οποίο μπορεί κανείς να πει με σιγουριά ότι ήξερε να διαβάζει και να μεταφέρει όλα όσα είχε γράψει στην παρτιτούρα ο ρώσος συνθέτης, αλλά κυρίως όσα βρίσκονται πέρα από αυτή.

Σε πρώτο επίπεδο, η Ενάτη Συμφωνία του Σοστακόβιτς παρουσιάζει έναν θρίαμβο. Σε δεύτερη ανάγνωση, όμως, αποκαλύπτεται μια λεπτή, σαρκαστική διάθεση. Αυτός ήταν ο πυρήνας της ερμηνείας του Τ. Σάντερλινγκ. Ο γεννημένος στο Νοβοσιμίπρσκ αρχιμουσικός τόνηζε στις πρόβες και επανέλαβε στη γενική δοκιμή λίγο πριν από τη συναυλία της 22ας Φεβρουαρίου ότι η Συμφωνία δεν είναι μόνο ένας θρίαμβος ήχων και συναισθημάτων. Κάτω από την επιφάνεια, η μουσική φέρει μια ειρωνική αλήθεια που αντανακλά τις αντιφάσεις της εποχής της σύνθεσής της. Ο Σάντερλινγκ φρόντισε να αναδείξει τον άνθρωπο πίσω από τη μουσική - τον Σοστακόβιτς που, εκείνη την εποχή, αναγκάστηκε να χειροκροτεί και να χαμογελάει ενώ μέσα του διατηρούσε πικρή ειρωνεία λόγω της καταπίεσης από το σταλινικό καθεστώς. Η Κρατική Ορχήστρα της Βιέννης μετέφερε στην Elbphilharmonie κάθε απόχρωση αυτής της διπλής ανάγνωσης, αποκαλύπτοντας την αληθινή διάσταση της Συμφωνίας.

Εκτός προγράμματος

Το φινάλε γράφτηκε με ένα έργο που δεν βρισκόταν στο πρόγραμμα και είχε και αυτό ελληνική υπογραφή. Μετά τα παρατεταμένα χειροκροτήματα που έφεραν πολλές φορές τον ρώσο μαέστρο στη σκηνή, έδωσε στο κοινό ένα ακόμη δώρο. Ήταν το έργο που συνέθεσε ο διακεκριμένος βιολονίστας Αντώνης Σουδάμολγος και είχε τίτλο «Γιορτή στη Βλάστη». Όπως λέει ο συνθέτης, «στηρίζεται σε αυτοσεξουαλισμούς των παραδοσιακών μουσικών της περιοχής της Κοζάνης. Ήταν παραγγελία της ΚΟΘ για τη συναυλία που δώσαμε στη Χρυσή Αίθουσα της Musikverein της Βιέννης. Η αίθουσα αυτή χρηματοδοτήθηκε από τον Νικόλαο Δούμπα, ο οποίος κατάγεται από εκεί. Άρεσε στον μαέστρο και επέλεξε να το παίξουμε ξανά σε αυτόν τον επίσης σπουδαίο χώρο».

ΗΡΩ STEHLI-ΔΕΛΛΑ

Μια παρουσία με ιστορία

Ανάμεσα στο κοινό που χειροκροτούσε με ενθουσιασμό βρισκόταν μια γυναίκα που αποτελεί μέρος της ιστορίας της Ορχήστρας. Η 88χρονη Ηρώ Stehli-Δέλλα υπήρξε μέλος της πρώτης Συμφωνικής Ορχήστρας Θεσσαλονίκης το 1959 και είναι η τελευταία εν ζωή μουσικός από την ιδρυτική γενιά. Παρακολουθούσε τη συναυλία στο Αμβούργο με εμφανή συγκίνηση. Η παρουσία της στην ιστορική αίθουσα της Elbphilharmonie ένωσε το νήμα που συνδέει το παρελθόν με το παρόν της Κρατικής Ορχήστρας Θεσσαλονίκης. Η μουσική ήταν οικογενειακή υπόθεση για την Ηρώ Stehli-Δέλλα. Ο πατέρας της, Χρήστος Δέλλας, πρώτος διπλωματούχος βιολιού του Ωδείου Θεσσαλονίκης, καθηγητής και συνθέτης, και η αδελφή της Ιωάννη, επίσης βιολονίστα και καθηγήτρια, σημάδεψαν τη διαδρομή της. Στα 19 της, το 1949, έγινε το νεότερο μέλος της Κρατικής Ορχήστρας, όπου παρέμεινε μέχρι το 1963. Στη συνέχεια ο γάμος της με τον μαέστρο Ρόμπερτ Στέλι την οδήγησε στο Αμβούργο. Στα δύομισι χρόνια που αυτός ήταν στο Αμβούργο και εκείνη στη Θεσσαλονίκη, αντάλλαξαν 350 γράμματα ο καθένας. Στη Γερμανία συνέχισε να παίζει στην ορχήστρα, διδασχε βιολί και έγινε διευθύντρια ωδείου. Παρά την καριέρα της, η μεγαλύτερή της χαρά είναι η οικογένειά που δημιούργησε: παιδιά, έξι εγγόνια και ένα διατέγγονο.

ΚΟΘ / YANNIE GUTMANN